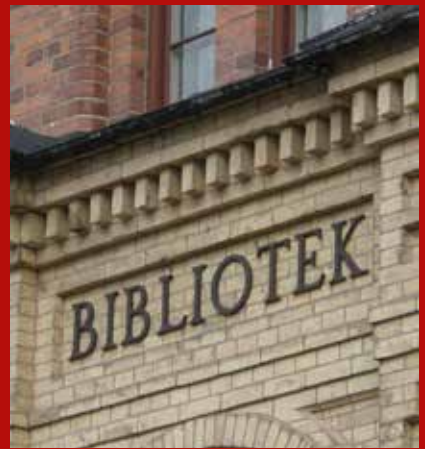

SKARA

RIKTLINJER
FÖR SKYLTNING

2018

INLEDNING

Att det krävs bygglov för att bygga nytt och göra tillbyggnader känner nog de flesta till men det krävs även bygglov för att sätta upp en skylt, flytta eller väsentligt ändra en befintlig skylt. Det ställs många krav på en skylts utformning: den ska passa in i miljön, vara trafiksäker, beständig, säkert monterad och tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar.

För att kunna ge tydlig information till personer som funderar på att sätta upp en skylt har Miljö- och byggnadsnämnden tagit fram dessa riktlinjer. Skyltriktlinjerna är Miljö- och byggnadsnämndens tolkning av kraven för skyltning i Ordningsslagen, Lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning, Plan- och bygglagen (PBL) samt Plan- och byggförordningen (PBF). Dessutom innehåller skyltriktlinjerna generella ställningstaganden till exempel vad gäller vissa platser och skylttyper.

Dokumentet antogs första gången 2013 av dåvarande Samhällsbyggnadsnämnden, under namnet Skyltpolicy för Skara kommun. I och med ändringar i PBF från och med den 1 juli 2017 har dokumentet reviderats och bytt namn (i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för styrdokument) år 2018. Delar av texten utgår från Boverkets information om skyltar i PBL Kunskapsbanken.

I riktlinjerna anges Skara när vi menar tätorten Skara. När hela det geografiska området Skara kommun berörs anges detta som Skara kommun.

Ta kontakt med oss!

Om du är det minsta osäker på om din skylt kräver lov uppmanar vi dig att kontakta Plan- och byggenheten. För att kunna göra en bedömning av om bygglov krävs behöver handläggaren få reda på var skylten ska placeras, hur stor den är och vilket utseende skylten ska få. Det kan spara dig både tid och pengar att ta kontakt tidigt för att få reda på vad som gäller för den tänkta åtgärden och den tänkta platsen.

Plan- och byggenheten tar inte ut någon avgift för bedömning av om bygglov krävs eller för rådgivning. Boverket har också information på sin hemsida om bygglov för skyltar som är bra att ta del av.

Kontaktuppgifter

Telefon: 0511-320 00

E-post: skara.kommun@skara.se

Hemsida: www.skara.se

Skyltar kan vara ett viktigt inslag i en byggnads bevarandevärde som skylten på gamla biblioteket i Skara. Detta är en skylt med s.k. friliggande bokstäver.

INNEHÅLL

3 Inledning

5 Skyltning och bygglov

När behöver skyltar bygglov? Skyltar som inte kräver bygglov. Ändring av skyltar. Olovlig skyltning. Krav på skyltar. Tillgänglighet. Trafiksäkerhet. Områden. Att ansöka om bygglov för skylt. Beräkna skyltens storlek.

9 Affischering (skyltning under en begränsad tid)

11 Skylttyper

Fasadskyltar. Fristående skyltar. Skivskyltar. Skyltar med friliggande bokstäver. Flaggskyltar och pendelskyltar. Vepor och banderoller. Markiser. Affischeringsytor, anslagstavlor, reklam och liknande. Byggarbetsplatskylt. Hänvisningsskyltar. Orienteringsskyltar och kartor. Flaggor. Vippskylt och trottoarpratare. Skyltfönster, skyltning på eller innanför fönster. Bildskärmsskyltar, bildväxlande skyltar och ljusprojektion. Ljuskåpor. Skyltbelysning, lysande skyltar och genomlysta skyltar. Vägs skyltar, varningsskyltar och liknande. Symbolskyltar. Gatunamnsskyltar. Adressnummerskyltar.

Skyltning och bygglov

Skyltning och bygglov

När behöver skyltar bygglov?

Inom detaljplan krävs normalt bygglov för skyltar. Samtliga tätorter täcks av detaljplaner och vissa områden på landsbygden. Skyltar utom detaljplanelagt område kräver inte bygglov men kan kräva tillstånd från Länsstyrelsen och/eller Trafikverket.

För skyltar som ska sitta uppe permanent krävs bygglov. För skyltar som ska sitta uppe längre än fyra veckor men inte permanent ansöks om tidsbegränsat bygglov. Miljö- och byggnadsnämnden ger tidsbegränsat bygglov endast till skyltar för ett tillfälligt ändamål, och då längst under fem år.

Många typer av grafisk kommunikation som i vanligt språkbruk inte brukar kallas för skyltar kan i juridisk mening räknas som skylt. Läs mer om olika skylttyper, vilka som normalt kräver bygglov och Plan- och byg-

Skyltar som inte kräver bygglov

Enligt PBL krävs inte bygglov för skyltar som är högst 1,0 kvm. Om det rör sig om en orienteringstavla kan denna vara högst 2,0 kvm utan att kräva bygglov. Läs mer om hur arean beräknas på olika skyltar under avsnittet Skyltens storlek.

Andra skyltar som inte kräver bygglov är

- En skylt inomhus
- Valreklam i samband med val till riksdagen, landstingsfullmäktige, kommunfullmäktige, Europaparlamentet eller Sametinget, eller i samband med folkomröstning.
- En nationsflagga, flagga med kommunvapen eller liknande.
- Ett vägmärke, en tilläggstavla eller annan anordning för anvisning av trafik enligt vägmärkesförordningen (2007:90)
- Ett sjövägmärke eller en säkerhetsanordning för sjöfarten enligt sjötrafikförordningen (1986:300)

Bygglovfrihet för små skyltar gäller inte om skylten ska sättas upp i anslutning till en byggnad eller inom bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Detta gäller bland annat för delar av Skara. Kontakta Plan- och byggenheten för mer information om vilka byggnader och områden som berörs.

genhetens generella inställning till dessa under rubriken Skylttyper. Även om åtgärden inte kräver bygglov som skylt enligt denna policy, kan bygglov krävas på grund av andra skäl, till exempel om åtgärden bedöms vara en väsentlig fasadförändring. Alla som är det minsta osäkra på om något tillstånd, anmälan eller lov krävs för sin planerade åtgärd uppmanas att kontakta Plan- och byggenheten.

Skyltar som är till för att informera om tillfälliga evenemang och sitter uppe under högst fyra veckor är undantagna från lovplikt. Exempel på tillfälliga evenemang är stadsfest, marknad, auktion, cirkus, konsert eller idrottstävlingar. Undantaget ska inte användas för till exempel reklam för försäljningskampanjer och liknande, genom att kalla det evenemang. För att veta om undantaget gäller gör Miljö- och byggnadsnämnden en bedömning i varje enskilt fall, om skylten är till för ett tillfälligt evenemang eller inte.

Valreklam i samband med Kyrkovalet omfattas inte av undantaget och kan kräva lov. Skyltar som inte kräver bygglov får inte strida mot den detaljplan som gäller för området.

Ändringar som kräver bygglov

Även vid väsentlig ändring av en befintlig skylt krävs bygglov. Som väsentlig ändring bedömer Miljö- och byggnadsnämnden bland annat:

- Belysning av skylt som tidigare varit utan belysning (om den avsedda användningen av anordningen kan ha betydande inverkan på omgivningen, eller om anordningen placeras på eller i anslutning till en sådan byggnad eller inom ett sådant bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt).
- Ändring till större storlek på skylten.
- Ny skylttyp
- Ändring av skyltens innehåll, ljussättning, bakgrund, färg eller liknande som bedöms få en väsentlig omgivningspåverkan.

Bygglov krävs inte för att underhålla skylten så som att måla om skylt i samma kulör som tidigare. Att flytta en skylt räknas juridiskt som en ny skylt och kräver bygglov.

Skylt som är välplacerad vid verksamhetens huvudentré. Kabeldragningen har dock blivit för exponerad.

Skyltar får inte placeras i gångstråk då de utgör en risk bland annat för personer med nedsatt syn. Dock omfattas inte så lättflyttad grafisk kommunikation som denna av krav på bygglov men andra tillstånd kan krävas, läs mer under avsnittet Affischering.

Olovlig skyltning

Eftersom bygglov krävs, kan skyltar uppföras olovligt på samma sätt som byggnader, så kallade svartbyggen. Om det visar sig att en skylt är olovligt uppförd kan sanktionsavgifter och vite dömas ut. Miljö- och byggnadsnämnden kan på eget initiativ och vid inkomna klagomål inventera skyltbeståndet och undersöka om det finns olovligt uppförda skyltar. Det är främst fastighetsägaren som är ansvarig och den som normalt drabbas av eventuella påföljder.

Krav på skyltar

Miljö- och byggnadsnämnden ställer sig normalt mer positiv till skyltar som har en tydlig koppling till verksamheten på platsen. En skylt ska helst placeras vid verksamhetens entré, till exempel på fasaden över huvudingången. En väl placerad och utformad skylt bidrar till en trygg miljö, exponerar verksamheten, hjälper betraktaren att hitta rätt samt att få tydlig och korrekt information. Miljö- och byggnadsnämnden är restriktiv när det gäller reklamskyltar med budskap och information som inte är anknutna till platsen där de står.

Det är också viktigt att skylten inte görs större än nödvändigt, och att storleken förhåller sig till det avstånd på vilket skylten oftast kommer att betraktas. I en tät stadsmiljö kan skyltarna vara ganska små, eftersom

man som fotgängare kommer nära fasader och entréer. I ett modernt handelsområde kan det vara motiverat med större skyltar, eftersom man oftast befinner sig längre från fasaden när man letar efter en viss affär eller verksamhet.

Miljö- och byggnadsnämnden bedömer också helheten av en skyltning för till exempel en ny verksamhet. Det är viktigt att en eller flera skyltar tillsammans ger en god helhetsverkan och inte påverkar stadsmiljön negativt. En viktig aspekt är att varje verksamhet med skyltning har lagom många skyltar. I de flesta fall är det bäst att bara ha en skylt, men beroende på verksamhetens placering utmed gatan kan det vara motiverat med mer än en skylt. För betraktaren är det dock överflödigt att se mer än en skylt med samma budskap från samma position.

Skylten ska placeras så att byggnadens arkitektoniska värden inte förvanskas. Viktiga arkitektoniska detaljer i fasaden får inte täckas av skylten, infästning, belysningsarmatur och dess sladdar. Om byggnaden saknar lämpligt område för skylt på fasaden bör andra alternativ som flaggskyltar, som tar mindre fasadutrymme, och fristående skyltar övervägas, se vidare avsnittet Skylt-typer.

En av infarterna till Skara där det finns en stor mängd skyltar som konkurrerar om trafikanternas uppmärksamhet.

Tillgänglighet

En skylt ska vara tillgänglig för personer med nedsatt orienteringsförmåga och funktionsnedsättningar. Detta innebär att en skylt ska vara tydlig, ha hög kontrast och så stor texthöjd att den är lätt att läsa. En skylt får inte utgöra en fara för personer med funktionsnedsättningar till exempel genom att placeras i gångstråk.

Trafiksäkerhet

Skylden ska placeras och vara utformad så att den inte försämrar trafiksäkerheten. Ljusskyltar och belysning av skyltar ska utformas så att störande bländning inte uppstår. Skylden ska placeras med en fri höjd på minst 2,2 meter över gångbana, 3,2 meter över cykelbana och 4,6 meter över körbana. Frihöjden över gångbana och körbana är reglerad i 9 § i Skara kommuns ordningsstadga.

Områden

I olika områden ställs olika krav på skyltarnas utformning, till exempel kan vissa skyltar accepteras i ett industriområde som vore mycket olämpliga i ett villakvarter. Vid prövning av om bygglov kan beviljas kommer den hänsyn som tagits till omgivningen genom utformningen av skylten vara en viktig aspekt.

I Skaras stadskärna finns stora kulturhistoriska värden och delar av stadskärnan är riksintresseområde för kulturmiljö. I denna känsliga miljö ställs högre krav på skyltar och Miljö- och byggnadsnämnden är mer restriktiv till att bevilja bygglov för skyltar. Det är viktigt att skyltar här är mycket välanpassade till miljön och

Skylt i Skaras stadskärna som uppfyller de höga kraven genom att använda samma färger, typsnitt, skylttyp och bakgrund som en historisk skylt på platsen har haft.

inte blir dominerande. De höga kulturvärdena gör att även skyltar under 1,0 kvm respektive orienteringstavlor under 2,0 kvm kan kräva bygglov i Skara. Se ovan under avsnittet Skyltar som inte kräver bygglov.

Små skyltar kräver även bygglov på byggnader eller i en miljö som i detaljplan omfattas av varsamhets- eller skyddsbestämmelser på grund av sitt kulturhistoriska värde. Även värdefulla byggnader och miljöer där skydd saknas i detaljplan kan omfattas. Rådgör alltid med Plan- och byggenheten om du är osäker på vad som gäller i ditt fall.

Även vid in- och utfarterna till kommunens tätorter har Miljö- och byggnadsnämnden en mer restriktiv hållning då det finns ett exploateringsstryck på skyltar som hotar att försvåra orientering och försämrade trafiksäkerheten. Risken finns även att exponeringen, som den som satt upp skylten hoppats på, uteblir om antalet skyltar blir för stort. Generellt ges inte bygglov till skyltning utan koppling till verksamheten på platsen.

Även inne i centrum finns miljöer med skyltning som tävlar om uppmärksamheten.

Att ansöka om bygglov för skylt

För att kunna pröva en ansökan om bygglov för skylt behövs normalt följande handlingar:

- Kompletta ifylld och underskriven ansökan om bygglov för skylt eller ljusanordning
- En situationsplan som visar vilken fastighet och var på fastigheten skylten ska monteras/placeras i skala 1:400 eller 1:500
- Redovisning av skyltens utseende, placering, eventuell ljussättning och färg till exempel genom fotomontage, inritad på fasadritning och som produktblad
- Redovisning av befintligt utseende till exempel ett fotografi och/eller fasadritning

Plan- och byggenheten bedömer vilka handlingar och vilken kvalitet som krävs för prövningen i det enskilda fallet.

För prövningen av bygglov tar Miljö- och byggnadsnämnden ut en avgift, enligt gällande taxa, som betalas av sökanden. Kontakta Plan- och byggenheten för att få reda på kostnaden i ett specifikt fall.

En skylt upp till 15 kvadratmeter kan utan ökning av avgiften ingå i en bygglovsansökan för en större huvudåtgärd, till exempel en tillbyggnad eller en större fasadändring på en industribyggnad. Förfrågan om skylten kräver bygglov och annan rådgivning är kostnadsfri.

Det krävs också tillstånd från fastighetsägaren för att få sätta upp en skylt. Den som vill sätta upp en skylt får själv ta kontakt med fastighetsägaren och inhämta ett godkännande. Även kommunens mark kan i vissa fall upplåtas för skyltning. Kommunen tar för vissa av sina områden ut en taxa för markanvändningen. Observera att ett bygglov endast bedömer kraven i Plan- och bygglagen (PBL) och inte är en fullständig prövning utan även andra tillstånd, så som från markägaren eller polismyndigheten, kan krävas.

Åtgärd

Kostnad

Enstaka skylt

1 000 kr

Flera skyltar

Första skylten: 1 000 kr, följande skyltar: ytterligare 500 kr/st.

Ändring av skylt

Samma som ny skylt då handläggningen är lika omfattande

Tabell över förenklad bygglovstaxa gällande från och med år 2011 för skyltar, uppdaterad till 2018 års prisnivå. Kontakta alltid Plan- och byggenheten för att få reda på kostnaden i ditt fall!

Ramen runt skylten markerar det område som ska användas för att beräkna skyltens storlek.

Beräkna skyltens storlek

När man ska sätta upp en ny skylt är det av flera skäl viktigt att kunna beräkna skyltens storlek. Skyltens storlek bestäms av den avgränsande ytan. Eventuell bakgrund ska medräknas i skyltens area. För skyltar med fristående bokstäver eller symboler utan bakgrund är det en tänkt rektangel runt bokstäverna som avgör skyltens storlek. Denna beräkningsmodell ska även användas när skyltens dimensioner ska anges i ansökningsblanketten. Beräkningen blir: bredd [meter] x höjd [meter] = area [kvadratmeter].

Affischering

Exempel på skyltning för ett tillfälligt evenemang som inte kräver bygglov.

Affischering (skyltning under en begränsad tid)

För skyltar, trottoarpratere, vippskyltar, affischer, val-affischer, cirkusaffischer, vepor och annan grafisk kommunikation som ska sitta uppe kortare tid än fyra veckor krävs normalt inte bygglov. Däremot krävs alltid tillstånd av polismyndigheten om affischeringen sker mot offentlig plats enligt 10 § i Skara kommuns ordningsstadga. Även åtgärder med krav på bygglov på offentlig plats kräver polistillstånd. Ansökningsblankett och mer information om att ansöka om polistillstånd finns på Polismyndighetens hemsida.

Observera att det inte är tillåtet att sätta upp affischer och tillfälliga skyltar på lyktstolpar, vägmärkesstolpar, elskåp, transformatorstationer och liknande. Affischer och skyltar som satts upp utan tillstånd kommer att plockas bort av Förvaltningen för Service & Teknik.

Ansökan lämnas in till polisen. Det är polisens handläggare som bedömer vilka handlingar som krävs för prövningen. Polisen tar ut en mindre avgift för sin handläggning. Avgiften är i dagsläget (2018) normalt 700 kronor.

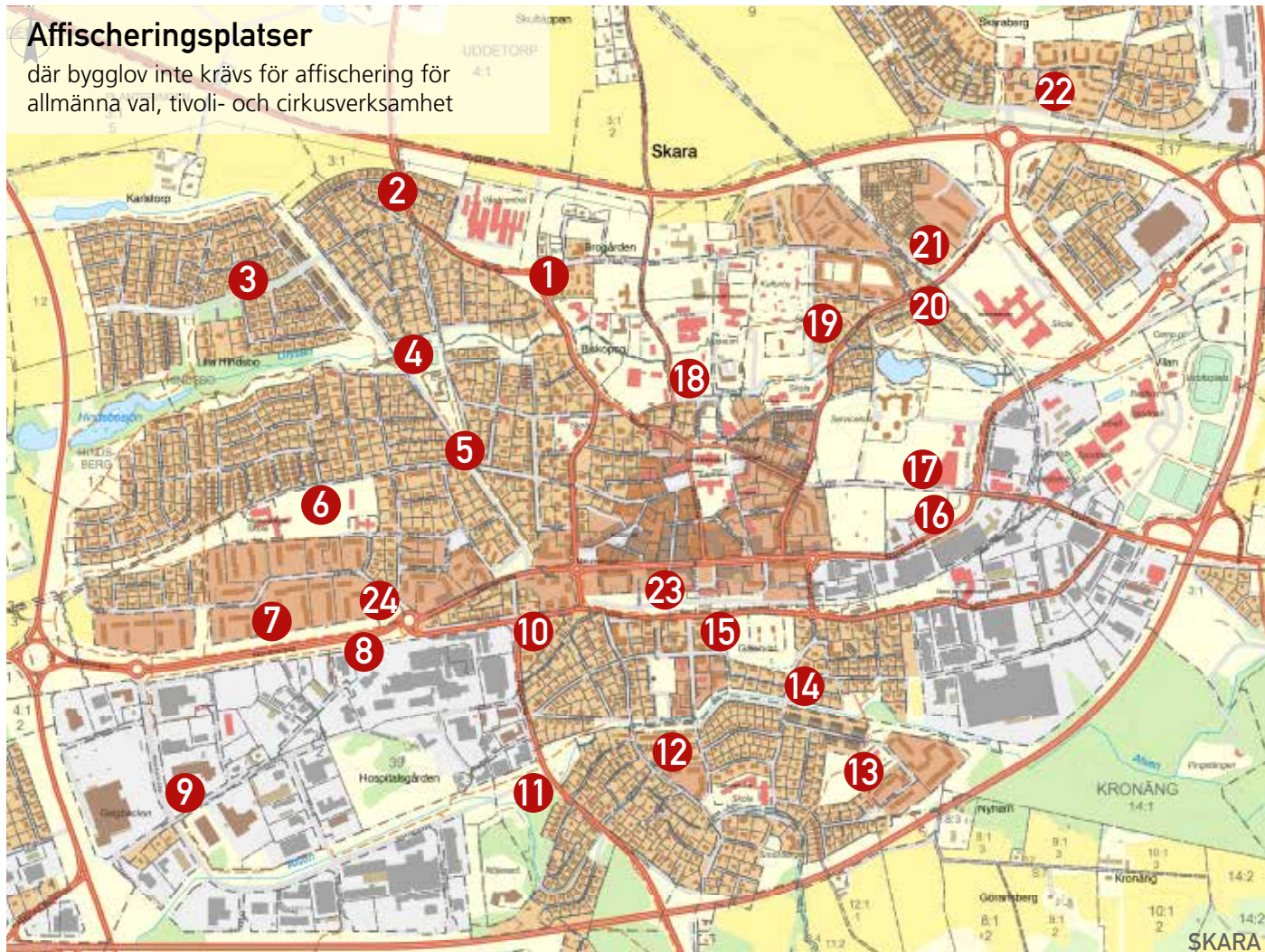
Kommunen har vetorätt och kan stoppa en ansökan om polistillstånd. För att kunna ge remissvar på en anmälan om polistillstånd behövs normalt de handlingar och uppgifter som är punktade i högerspalten.

Detta behövs för att kommunen ska kunna lämna ett remissvar till polisen på din ansökan

- Kompletta ifylld ansökan om polistillstånd
- Affischens dimensioner (kan anges på "2 Slag av anordning" i ansökan eller på bifogad skiss)
- När affischen sätts upp och tas ner (kan anges på "3 Dag eller tidsperiod[...] " i ansökan)
- Berörda fastigheter (anges på "4 Plats" i ansökan)
- Antal affischer (anges på "4 Plats" i ansökan)
- En situationsplan som visar var affischeringen ska ske (bilaga)

Kommunen tar inte ut någon avgift för sitt remissvar. Men för viss kommunal mark tar kommunen ut en avgift för markanvändningen.

Bygglov krävs normalt för att sätta upp eller ta område i anspråk för affischering, anslagstavlor, reklam och liknande. För reklam och affischering i samband med allmänna val, tivoli- och cirkusverksamhet finns ett antal förutbestämda platser där kommunen upplåter plats och där polistillstånd eller bygglov inte krävs:

SKARA

1. Malmgatan	13. Djurgårdsvägen
2. Malmgatan	14. Riddaregatan
3. Linnégatan	15. Jarlagatan
4. Björn Smeds gata	16. Skaraborgsgatan
5. Hindsbogatan	17. Skolgatan
6. Hindsbogatan	18. Peter Hernqvistgatan
7. Skaraborgsgatan	19. Skara Källa: Området mellan Källegatan 3
och Källegatan 10
8. Skaraborgsgatan	20. Källegatan
9. Smedstorpsgatan	21. Brunnsbogatan
10. Korsningen söder Vallgatan
/öster Filipsdalsgatan	22. Storsvängen ovanför rondellen
11. Smedstorpsgatan	23. Vallgatan, mittemot Jarlagatan
12. Härlundagatan	24. Valhallagatan

ARDALA

Korsningen Skogsbärsstigen-Blåbärsstigen
 Grönytan intill Lidköpingsvägen 2

EGGBY

Där Varnhemsvägen korsar Öglundavägen
 Där Lerdalavägen korsar Varnhemsvägen

VARNHEM

Vid Varnhemsgården i Varnhem, Axevallavägen 8

XAM

R. DHUSET

Skylttyper

Under denna rubrik presenteras ett antal skylttyper. Denna information är tänkt att vara till inspiration och hjälpa sökande att beskriva sin skylt.

Exempel på fasadskyltar

Här presenteras Miljö- och byggnadsnämnden generella bedömning av om skylttypen kräver bygglov, hur troligt det är att skylttypen kan uppfylla lagkraven och därigenom förutsättningar för om skylttypen kan beviljas bygglov.

Enligt Plan- och byggförordningen, (PBF), är "skylt" en tavla, bildskärm, skylt, flagga, ljusprojektion eller liknande med syfte att förmedla reklam, information eller liknande.

Fasadskyltar

Fasadskyltar finns i mängder med olika utformningar och gott om både bra och dåliga exempel. Gemensamt för alla fasadskyltar är att de är fästa i fasaden. Det är mycket viktigt att skyltarna är placerade på lämplig fasadyta och med hänsyn till skyltningens syften. Arkitektoniska detaljer får inte täckas av skyltarna.

Skivskyltar

Detta är en vanlig förekommande form av fasadskylt. Skylttypen passar sällan bra på äldre fasader eller fasader med olika element och detaljer. Det är viktigt att skivskylten inte görs större än nödvändigt. Skivskyltar består av en tunn skiva där budskapet trycks och som fästs längs med fasaden. Typiskt för dessa skyltar är att de alltid har en bakgrund. Det är viktigt att bakgrunden görs diskret så att det är skyltens budskap och inte bakgrunden som blir dominerande. Tänk även på detta vid eventuell belysning av skylten.

Exempel på en skivskylt

Fristående skyltar

Fristående skyltar sätts upp utan att förankras i en byggnad och har en konstruktion som är självbärande. Skyltarna finns i flera utföranden och kan kallas skyltpylon, stolpskylt eller skylttavla. De kan också vara reklamtavlor som är fristående eller är en del av en bussskur och kan då också kallas affischtavlor eller reklampelare.

Placeringen av fristående skyltar är en viktig aspekt, till exempel får kommunikationsstråk och gång- eller cykelvägar inte tas i anspråk eller få försämrad framkomlighet. Normalt är fristående skyltar mer utrymmeskrävande än fasadskyltar då även en bärande konstruktion krävs. Om lämplig yta finns, är fasadskyltar att föredra. Dock är fristående skyltar att föredra i många fall där det krävs för att undvika att förvanska känsliga byggnader.

Miljö- och byggnadsnämnden är generellt restriktiv till större fristående skyltar, till exempel skyltpyloner och stolpskyltar. Detta eftersom de ofta får en stor omgivningspåverkan. Denna typ av skyltar kan dock vara motiverade i industri- och verksamhetsområden för att skapa tydlighet för besökare och kunder. Skylttypen passar dock inte alls in i stadskärnan, blandade bebyggelseområden eller bostadsområden. Miljö- och byggnadsnämnden är också restriktiv när det gäller reklamskyltar med budskap och information som inte är anknutna till platsen där de står.

Exempel på en fristående skylt

Exempel på pylonskylt

Exempel på stolpskylt

Skylt med friliggande bokstäver. Detta exempel är skonsamt mot byggnadens karakteristiska tegelfasad och mer lämplig än många andra skylttyper på denna plats.

Skyltar med friliggande bokstäver

Skyltar med friliggande bokstäver och utan bakgrund är ofta ett bra alternativ på fasadskyltar för byggnader med karaktäristisk fasad. Dessa kan i vissa fall utföras skonsamt på byggnader med stort bevarandevärde. Normalt är det lämpligt att undvika att ha en bakgrund till denna typ av skyltar utan använda sig av den befintliga fasaden. En risk med skyltar med friliggande bokstäver är att de belyses uppifrån eller från sidan så att skuggbildningen gör de svårlästa. Välldesignade skyltar som uppfyller övriga krav ställer sig Miljö- och byggnadsnämnden positiva till.

En traditionell flaggskylt som bidrar till en god helhetsverkan

Flaggskyltar och pendelskyltar

Flaggskyltar är fasadskyltar som placeras vertikalt mot fasaden. De finns både som fasta och rörliga skyltar (pendelskyltar).

Tänk på att skylten ska placeras med en fri höjd på minst 2,2 meter över gångbana. Det finns många goda exempel på flaggskyltar i Skara, så en välldesignad flaggskylt som placeras rätt bedöms ha goda chanser att få bygglov.

Markis som används som skyltyta. Detta exempel är välplacerat vid verksamhetens entré.

Markiser

Markiser används för att ge skugga och minska solinstrålningen i byggnader. Det är vanligt att markiser även används som skyltyta och reklambärare (fasadskylt). Fasta markiser kräver normalt bygglov eftersom de räknas som väsentlig fasadförändring även om de inte har reklamtryck, därför ska en ansökan om bygglov för fasadändring göras. Normalt krävs däremot inte bygglov för markiser som används som tillfälligt solskydd, som alltså bara är utfällda vid vissa tillfällen dagtid. Miljö- och byggnadsnämnden anser att markiser kan vara lämpliga som skyltyta vid entréer till verksamheter. Markiser med skyltyta utmed verksamhetens fasad ska vara mindre och diskretare än skyltningen vid huvudentrén. Markiser bör inte användas som reklamyta, utan koppling till verksamheten på platsen, då detta sällan ger en god helhetsverkan i stadsmiljön.

Vepor och banderoller

Vepor och banderoller är vanligen fasadskyltar. Dessa skyltar används oftast för budskap av tillfällig art till exempel för att exponera arrangemang, konserter, utställningar eller liknande. Av denna anledning konstrueras de normalt inte för att klara mer än tillfällig exponering. Miljö- och byggnadsnämnden är därför generellt restriktiva till att ge permanent bygglov till denna typ av skyltar. Om vepan eller banderollen ska sitta uppe kortare tid än fyra veckor, läs mer under Affischering.

Vepa som placerats hängande längs fasaden. Detta exempel skymmer tyvärr viktiga arkitektoniska detaljer.

Affischeringsyta för kommersiella budskap. Detta exempel kan accepteras då de ansluter till en verksamhet på platsen.

Affischeringsytor, anslagstavlor, reklam och liknande

Ytor som tas i anspråk för löpsedlar, affischering, anslagstavlor och likande ytor där budskapet förändras bedöms normalt kräva bygglov. Denna typ av skyltar kan även uppföras fristående, som till exempel affischpelare. De kan också utföras som skivskyltar eller vepor på stängsel, plank eller murar.

Miljö- och byggnadsnämnden är restriktiv till kommersiella budskap utan koppling till verksamheten på platsen. Det krävs särskilda skäl för att bevilja lov för den typen av skyltar, eftersom skyltarna periodiskt byter utformning och en god helhetsverkan inte kan garanteras vid förändringen. Även då skyltningen har koppling till verksamheten är det önskvärt att skyltar och reklam erbjudanden samlas till bestämda ytor nära verksamhetens entré, för att ge en bättre helhetsverkan och undvika ett rörigt intryck. Läs mer under avsnittet Affischering.

Vägs skyltar, varningsskyltar och liknande

Kravet på bygglov bedöms inte gälla vägs skyltar, varningsskyltar eller liknande som regleras i annan lagstiftning. Observera dock att det utan tillstånd är olagligt att med skyltar neka personer tillträde till vissa områden, till exempel de som omfattas av strandskydd.

Exempel på varningsskylt

Byggarbetsplatsskylt

Vid byggarbeten finns det ofta ett önskemål om att sätta upp byggarbetsplatsskyltar för att exponera företagen som utför arbetet och för att leda leveranser rätt. Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att dessa skyltar inte kräver bygglov om de placeras inom byggarbetsplatsens avspärrning, är mindre än 15 kvadratmeter och endast är uppsatta under pågående byggnadsarbeten. I övriga fall krävs bygglov. När byggåtgärden kräver bygglov kan tillstånd ges i samband med beviljande av bygglovet för huvudåtgärden. Önskemål om detta lämnas till Plan- och byggenheten så tidigt som möjligt. Observera dock att om en byggarbetsplatsskylt placeras på allmän plats så behövs tillstånd från Polisen enligt ordningslagen.

Exempel på byggarbetsplatsskylt

Symbolskyltar

Det finns skyltar som vanligtvis inte uppfattas som skyltar men som trots det omfattas av skyltdefinitionen i PBF. En skylt behöver inte ha text utan kan bestå av enbart en logotyp eller symbol. Andra exempel på sådana skyltar är namn på fastighetsägare eller larmbolag.

Exempel på hänvisningsskylt

Hänvisningsskyltar

Hänvisningsskyltar finns både som fasad- och fristående skyltar och är skyltar som visar riktningen till målpunkter men inte är i direkt anslutning till platsen där skylten är placerad. Miljö- och byggnadsnämnden är normalt restriktiva till hänvisningsskyltar till mindre vanliga målpunkter för enskilda aktörer då det finns en risk att antalet skyltar blir så stort att dessa skyltar försvårar orienteringen snarare än hjälper betraktaren att hitta rätt.

Exempel på orienteringstavla

Orienteringsskyltar och kartor

Orienteringsskyltar och kartor är hänvisningsskyltar som gäller för ett område och ofta flera aktörer. Orienteringsskyltar finns till exempel i industriområden där flera aktörer på en gemensam skylt vid infarten ger vägvisning om hur man tar sig till de enskilda företagen. Kartor placeras ofta vid ingångar till områden för gående så som en karta över byggnaderna på ett campus. Bygglov krävs för dessa skyltar som är större än 2,0 kvm. Orienteringstavlur på högst 2,0 kvm kräver inte bygglov, såvida inte den placeras på eller i anslutning till en sådan byggnad eller inom ett sådant bebyggelseområde som är särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, till exempel i delar av Skara. Miljö- och byggnadsnämnden är generellt positiva till orienteringsskyltar och kartor då dessa har fördelarna med hänvisningsskyltar utan att risken är lika stor att antalet skyltar eskalerar.

Exempel på flaggor fästa i fasaden

Flaggor

Flaggor kan under vissa förhållanden kräva bygglov. Flaggor kan både fästas i fasad och på fristående flaggstång, eller i form av fristående så kallad fjäderflagga (beachflagga). Nationsflaggor, flaggor med kommunvapen eller liknande kräver inte bygglov. Inte heller flaggstängen kräver bygglov. Däremot kräver flaggor med kommersiellt budskap på över 1,0 kvm bygglov. Vid flera flaggor summeras storleken.

Skyltfönster, skyltning på eller innanför fönster

Skyltfönster, skyltning på eller innanför fönster är vanliga i affärslokaler. Skyltar som placeras på insidan av ett skyltfönster kräver inte bygglov även om skylten vänder sig utåt. Däremot bedömer Miljö- och byggnadsnämnden att om mer än 70 % av fönstrets yta täcks av en skylt fäst på insidan kan bygglov krävas. Om skylten däremot sätts på utsidan av glaset kräver den alltid bygglov oavsett storlek.

Miljö- och byggnadsnämnden är dock restriktiv till att bevilja bygglov för skyltar på utsidan av fönster i områden där de utgör ett dominerande och udda inslag, till exempel bostadsområden. Miljö- och byggnadsnämnden är också restriktiv till skyltning som täcker mer än en tredjedel av fönstrets utsida.

Exempel på en diskret och väl anpassad skyltning innanför fönster som inte kräver bygglov.

Vippskylt och trottoarpratere

Vippskyltar och trottoarpratere (även kallade gatupratere och sandwichskylt) är fristående grafisk kommunikation som vanligen ställs ut av handlare för att locka till sig kunder. Dessa skyltar kan påverka områdets karaktär negativt. De utgör en stor risk för personer med funktionsnedsättningar, därför att de kan vara svåra att upptäcka med t.ex. nedsatt syn. Skyltarna får inte placeras över ledstråk för synskadade som finns i gatan eller trottoaren. Den här typen av skyltar försämrar överhuvudtaget framkomligheten när de placeras olämpligt i gång- och kommunikationsstråk. Dessa skyltar ska alltid stå i direkt anslutning till butiken och/eller butikens entré för att inte skapa otydlighet och begränsad framkomlighet. Alltför många och utspridda gatupratere riskerar också att bidra till ett rörigt gaturum och ge invånare och besökare en mer negativ bild av sin vistelse i staden.

Miljö- och byggnadsnämndens bedömning är att vippskyltar, trottoarpratere och liknande mindre fristående grafisk kommunikation inte kräver bygglov då de är lätta att flytta och sällan står uppställda längre perioder på samma plats.

Exempel på fjäderflagga (även kallad beachflagga).

Exponering på trottoar

Enligt Förvaltningen för Service & Teknics råd och regler om trottoarpratere, fasadskyltning, uteservering, torghandel och affischering från 2015 gäller följande för att få använda trottoaren utanför butiken för exponering av varor eller trottoarpratere:

- Trottoaren utanför butiken får användas för exponering av trottoarpratere eller varor mellan klockan 09.00 och 21.00.
- Tillståndet gäller om trottoaren har minst 2,25 meter bredd.
- Trottoarprataren eller varorna ska stå intill husväggen och lämna minst 1,50 meter fritt utrymme för gående på trottoaren.
- Butiksinnehavaren ansvar själv för att utställda varor är placerade rätt och att där är rent och snyggt.
- Varor och trottoarpratere ska vara undanplockade senast klockan 21.00.
- Undantaget är varor som har särskilda villkor som matvaror och brandfarliga varor.

Civilrättsliga domar visar att den som ställer ut skylten är ansvarig för skador som vållas om någon skulle snubbla över den.

Exempel på lättflyttad mindre fristående grafisk kommunikation. En trottoarpratere, en vippskylt och en gatuskylt som omfattas av samma rekommendationer som de förstnämnda.

Ljuslådor är en typ av genomlysta skyltar. Denna skylttyp kan upplevas som ovarsam mot miljön och byggnaden om den inte är placerad på en välavvägd plats. Tänk på att texten bör vara ljusare än bakgrunden så att det är budskapet som hamnar i fokus när belysningen är tänd.

Bildskärmskyltar, bildväxlande skyltar och ljusprojektion

En bildskärmskylt är en digital skärm som förmedlar reklam, information eller liknade. Den kan vara antingen fristående (som en skyltpylon eller stolpskylt) eller placerad på en fasad. Bildväxlande skylt är en liknande skylttyp, där budskapet är rörligt eller byts ut med kort tidsintervall. Ytterligare en variant i samma grupp är en ljusprojektionsskylt, som genom belysning visar ett budskap och/eller symboler på en yta, till exempel fasad.

Miljö- och byggnadsnämnden är generellt restriktiva till denna typ av rörliga och ljusbaserade skylttyper. De får ofta stor omgivningspåverkan genom att de lyser och riskerar att påverka trafiksituationen och områdets karaktär negativt. Det kan dock finnas vissa platser, i till exempel verksamhets- eller industriområden där de passar.

Exempel på bildskärmskylt

Belysningsarmaturer ljussätter skyltar från sidan eller framifrån. Belysningsarmaturer ska göras så diskreta som möjligt och inte ta uppmärksamhet från skylten eller upplevas som dominerande i gaturummet.

Skyltbelysning, lysande skyltar och genomlysta skyltar

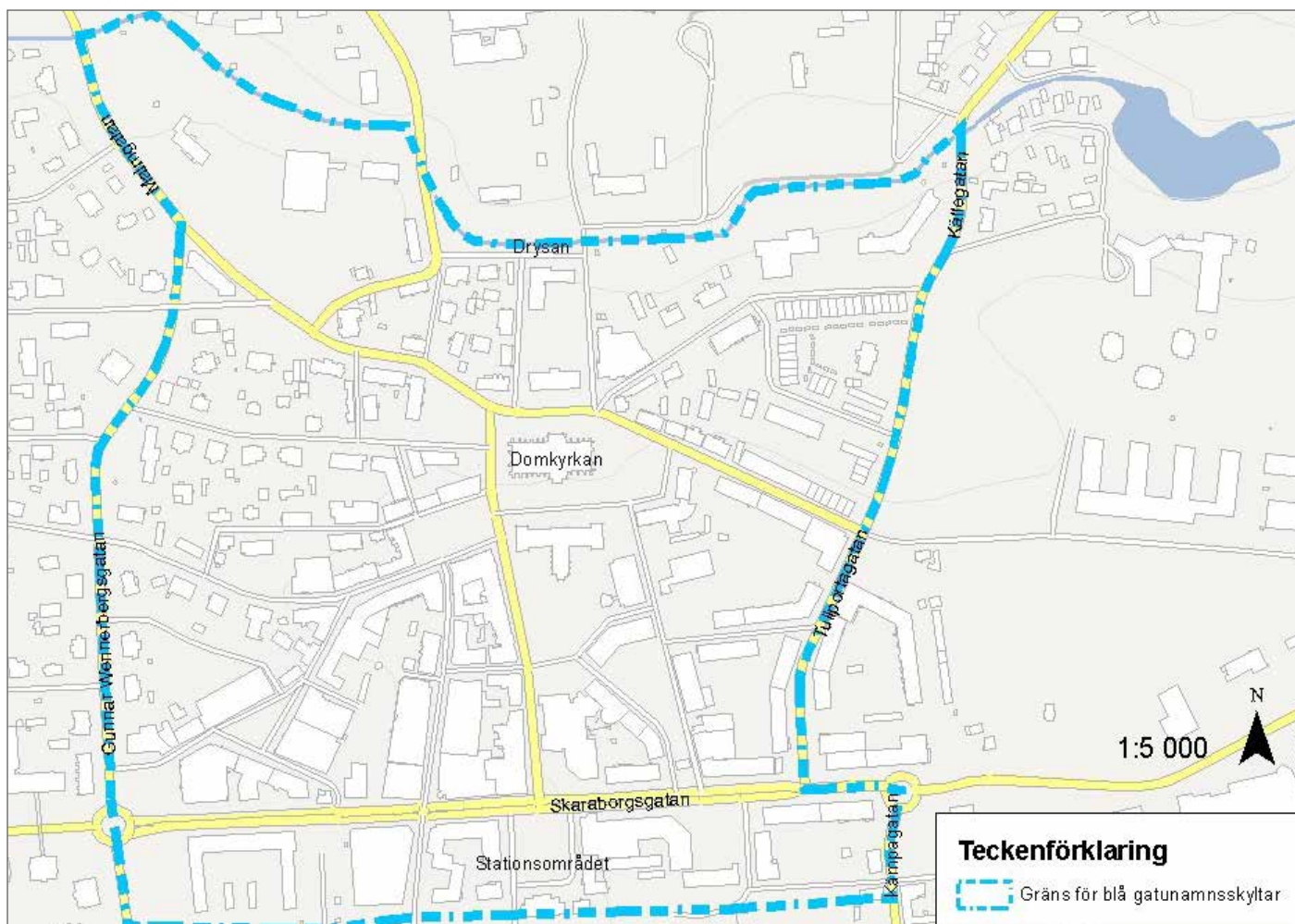
En viktig del i en skylts utformning är belysningen. Belysningsarmaturen måste vara varsam om den sätts upp på fasaden. Armaturen ska normalt göras så diskret som möjligt och får inte dominera över skyltens budskap. Det är viktigt att det är skyltens budskap och inte bakgrund som framhävs med belysningen. Skyltar med fristående bokstäver som belyses uppifrån får ofta en skuggbildning som gör skylten svårsläst. Belysningen ska inte blända och får inte vara så stark att den försämrar trafiksituationen. Belysningsstyrkan ska anpassas till förhållandet på platsen och skyltar som försöker konkurrera om betraktarnas uppmärksamhet genom att lysa starkast ska undvikas.

Ljuskåpor

En ljuskåpa är en typ av fasad- eller flaggskylt som är tjock nog att rymma egen belysning. Skylttypen har varit vanlig länge, men har i konkurrens med mer väl-anpassade skyltar blivit mindre intressant. Ljuskåpans problem är ofta storleken och tjockleken, och att den är svår att anpassa till en småskalig stadsmiljö som Skaras. Miljö- och byggnadsnämnden är mycket restriktiv mot att tillåta ljuskåpor i Skaras centrala delar och vid förslag om uppsättning av ljuskåpa gör Plan- och byggenheten en särskilt noggrann bedömning av dess påverkan på gatumiljön och platsens karaktär.

Neonskyltar är en typ av lysande skylt

Karta över området runt domkyrkan som ska skyltas med blå gatunamns skyltar. Observera att även gator med blå linje i (gränsgator) ska skyltas med blå gatunamns skyltar.

Gatunamns skyltar

Syltar med gatunamn är vanligen fristående skyltar men finns i några fall också som fasadskyltar. De fristående skyltarna och vissa av fasadskyltarna är kommunen ansvarig för. Historiskt har många olika utformningar av gatunamns skyltar används. Gatunamns skyltar är inkluderade i denna riktlinje för att kunna ge en mer enhetlig gestaltning. Enligt ett beslut från år 1987 av kommunstyrelsen ska ett område runt domkyrkan skyltas med blå skyltar med vit text. Området revideras, i och med antagandet av denna riktlinje, för att bättre stämma överens med det område där beslutet har verkställts. Området omfattar Gunnar Wennerbergsgatan, Malmgatan, bäcken Drysan, Källegatan, Tullportagatan, Skarborgsgatan, Kämpagatan och stationsområdet.

De blå skyltarna ska utföras med vita bokstäver i tecken snitt Aura Bold. Kanten ska utföras enligt illustrationen här nedan och bakgrund i standard vägmärkesblå (PMS 300 C). Inom området ska befintliga blå gatunamns skyltar behållas och befintliga vita skyltar successivt bytas ut mot blå skyltar.

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att i övriga områden i kommunen ska gatunamn skyltas med vit bakgrund och svart text enligt Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90) (F11. Vägnamn).

Exempel på gatunamns skylt som ska användas utanför området kring domkyrkan.

Exempel på moderna, stora adressnummerskyltar

Exempel på den typ av fristående gatunamns skylt som ska användas i området runt domkyrkan. Källa: Blinkfyrar AB.

En traditionell gatu- och adressnummers skylt. Detta exempel använder det utseende som tidigare fanns som krav inom Skaras riksintresseområde för kulturmiljövård och bidrar till en god helhetsverkan.

Adressnummerskyltar

Nummerskyltar är en fasadskylt som redovisar bostadens adressnummer. Vanligen är adressnummerskyltar små och har en begränsad omgivningspåverkan. Om de är under 1,0 kvm kräver de inte bygglov. Nummerskyltning är ändå ett viktigt inslag i stadsmiljön och viktig för bland annat räddningstjänstens möjligheter att hitta rätt.

Enligt kommunens ordningsstadga § 11 ska bebyggda fastigheter som har tilldelats adressnummer vara försedda med en särskild adressnummers skylt. En sådan skylt ska sättas upp på väl synlig plats vid huvudingången från den gata, väg eller annan offentlig plats som adressnumret avser. Nummerskylten ska vara utformad i ett väderbeständigt material och anpassas till byggnaden och platsen så att kulturhistoriska och estetiska värden inte förvanskas. Fastighetsägaren ska på egen bekostnad anskaffa och sätta upp adressnummerskylten. Den ska av fastighetsägaren hållas i sådant skick att den med lätthet kan läsas. Det är fastighetsägarens ansvar att adressnummerskylten inte skymms av växtlighet eller liknande.

Läs mer och få råd kring nummerskyltar på Skara kommuns hemsida om Adresser och lägenhetsregister.

Det har blivit vanligare att fastighetsägare vill använda större adressnummerskyltar eller skyltar med numret bokstaverat. Dessa skyltar kan kräva bygglov om de är större än 1,0 kvm. Miljö- och byggnadsnämnden ställer sig generellt restriktiva till denna typ av skyltar eftersom de sällan passar in i Skaras karaktär.

Tusen år har gjort oss kloka.
Och nyfikna på framtiden.

SKARA